

رهیافت توسعه

دفتر برنامه ریزی، نوسازی و تحول اداری

تیرماه ۱۳۹۶

سال نخست، شماره ۱

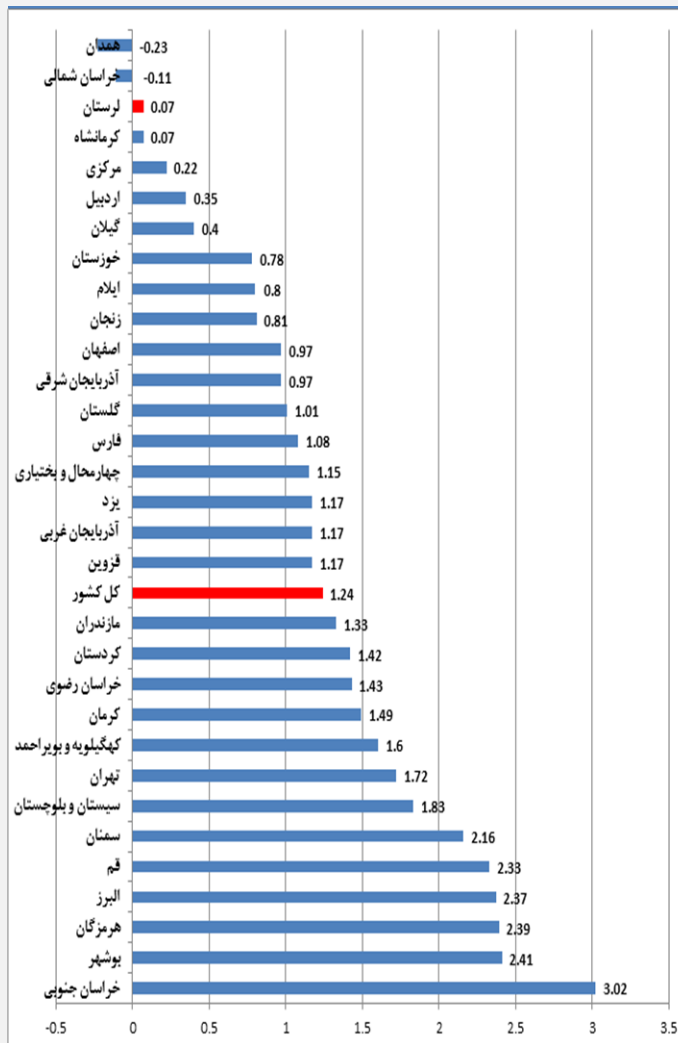
گزیده نتایج کشوری و استانی سرشماری نفوس و مسکن ۹۵

مقدمه:

- سرشماری عمومی نفوس و مسکن از ۲۵ مهر ماه سال ۹۵ با مشارکت بیش از ۴۰ هزار نفر نیروی انسانی آغاز و تا ۲۵ آبانماه ادامه داشت.
- برای اولین بار این سرشماری به روش اینترنتی هم برگزار گردید. میزان مشارکت در سرشماری اینترنتی بیش از ۴۸.۴ درصد بوده است که مقدار مطلوبی به حساب می آید. لازم به ذکر است این میزان مشارکت در سرشماری اینترنتی باعث صرفه جویی قابل توجهی در هزینه ها، بخصوص نیروی انسانی شده است به گونه ای که اگر سرشماری با روش سال ۹۰ اجرا می شد به بیش از ۶۵ هزار نفر نیروی انسانی نیاز داشت.
- برخی شرایط اجرایی سرشماری سال ۹۵:

متوسط نرخ رشد جمعیت استانها در بازه زمانی سالهای ۹۰ تا ۹۵

تاریخچه سرشماری

اسناد تاریخی نشان می دهد کشورهای مصر، چین و بابل به ترتیب حدود سالهای ۲۵۰۰، ۳۰۰۰ و ۳۸۰۰ سال قبل از میلاد به سرشماری نفوس و مسکن اقدام و اطلاعاتی از قبیل جنس، شغل و مالکیت افراد جمع آوری شده است.

اولین سرشماری نوین در جهان در سال ۱۷۹۴ در کشور سوئد انجام شد.

سرشماری در ایران

بعد از تشکیل "اداره کل آمار عمومی" در سال ۱۳۳۴ و الحاق آن به وزارت کشور، اولین سرشماری عمومی ایران با هزینه سیصد میلیون ریال در سال ۱۳۳۵ انجام شد. سرشماریها در ایران تا سال ۱۳۸۵ به صورت ده سال یکبار انجام می شد اما پس از سال ۸۵ فاصله زمانی سرشماریها به ۵ سال کاهش یافت.

امام علی (ع):

التدبیر قبل الفعل یومن العثار.

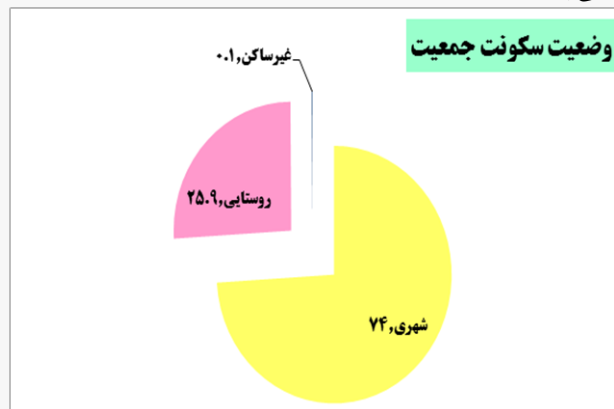
تدبیر و برنامه ریزی قبل از کار، باعث مصونیت از لغزش و خطاست.

کلیه اعداد و ارقام استفاده شده در این شماره از نشریه از سایت مرکز آمار ایران استخراج شده است.

بولتن داخلی تخصصی رهیافت توسعه
 معاونت هماهنگی اموراتقتصادی و توسعه منابع
 دفتر برنامه ریزی، نوسازی و تحول اداری استانداری
 تهیه مطالب و تنظیم: فاطمه اسدیان
 ناظر: مجتبی ملک
 این بولتن آماده دریافت مطالب همکاران محترم می باشد.

وضعیت سکونت جمعیت

از کل جمعیت کشور، جمعیت ساکن در نقاط روستایی ۲۰۷۳۰۶۲۵ و جمعیت ساکن در نقاط شهری ۵۹۱۴۶۸۴۷ و مابقی غیر ساکن می باشند.

تعداد و نسبت جنسیتی جمعیت کشور طبق سرشماری ۹۵

بر اساس نتایج سرشماری جمعیت ایران ۷۹۹۲۶۲۷۰ نفر بوده که از این تعداد ۴۰۴۹۸۴۴۲ نفر مرد و ۳۹۴۲۷۸۲۸ نفر زن می باشند.

همچنین نسبت جنسیتی در کشور ۱۰۳ می باشد (یعنی به ازای هر ۱۰۰ زن ۱۰۳ مرد در کشور وجود دارد. بالاترین نسبت جنسیتی مربوط به استان بوشهر به میزان ۱۱۴ و کمترین نسبت مربوط به استان گیلان با شاخص ۱۰۰ می باشد).

نسبت زنان و مردان با توجه به نتایج سرشماری سال ۹۵

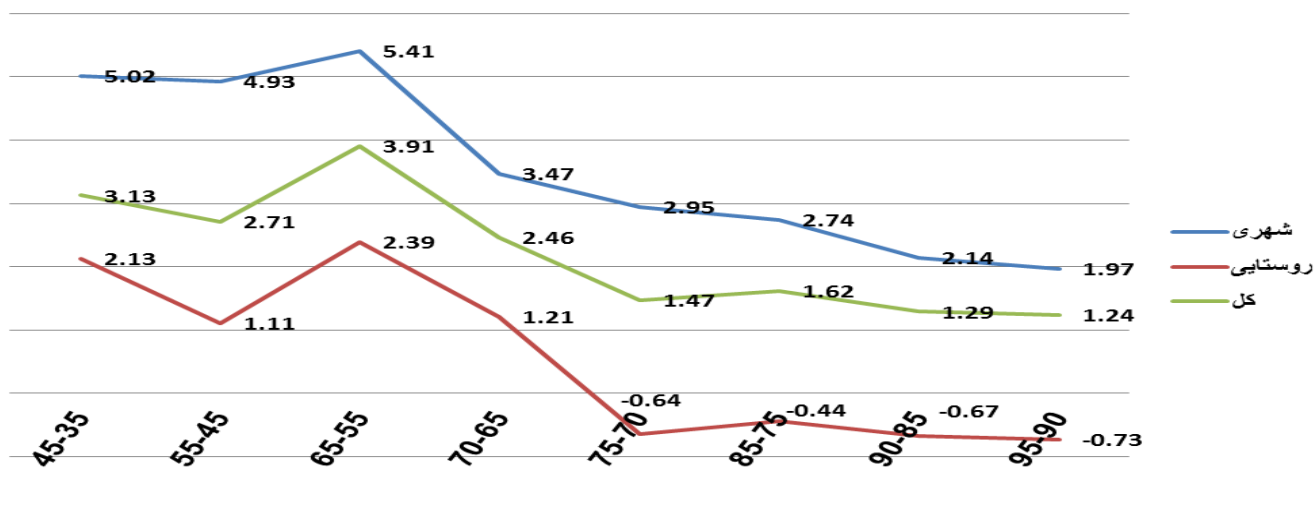

متوسط رشد سالانه جمعیت (درصد) در بازه سالهای ۱۳۳۵-۱۳۹۵

سال	۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵	۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰	۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵	۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵	۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰	۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵	۱۳۴۵ تا ۱۳۵۵	۱۳۳۵ تا ۱۳۴۵	
شهری	۱.۹۷	۲.۱۴	۲.۷۴	۲.۹۵	۳.۴۷	۵.۴۱	۴.۹۳	۵.۰۲	
روستایی	-۰.۷۳	-۰.۶۷	-۰.۴۴	-۰.۶۴	۱.۲۱	۲.۳۹	۱.۱۱	۲.۱۳	
کل	۱.۲۴	۱.۲۹	۱.۶۲	۱.۴۷	۲.۴۶	۳.۹۱	۲.۷۱	۳.۱۳	

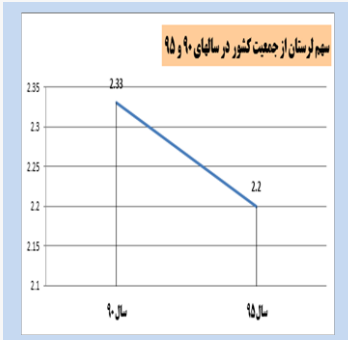
بر اساس نتایج سرشماری سال ۹۵ میزان رشد سالانه جمعیت کشور در مجموع مناطق شهری و روستایی ۱.۲۴ درصد بوده است که آمار مربوطه به تفکیک مناطق شهری و روستایی و همچنین در بازه زمانی سال ۱۳۳۵ (زمان برگزاری اولین سرشماری در ایران) تا سال ۱۳۹۵ به شرح ذیل است.

نمودار روند متوسط رشد سالانه جمعیت در فاصله سالهای ۳۵ تا ۹۵

گزیده شاخص‌های استانی سرشماری سال ۹۵

سهم جمعیت استان از کشور

با توجه به تعداد جمعیت کل کشور و جمعیت کل استان، سهم جمعیت استان از جمعیت کشور ۲۰۲ درصد بوده که این میزان در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۹۰ بیشتر و حدود ۲۰۳۳ بوده است. یکی از علل عمده این کاهش می‌تواند نبود فرصت‌های شغلی کافی در استان و مهاجرت به سایر استانها باشد.

تراکم جمعیت در

استان و کشور

تراکم جمعیت در کل کشور بر اساس نتایج سرشماری اخیر ۴۹۰۱ محاسبه شده است (یعنی به طور متوسط در هر کیلومتر مربع از کشور ۴۹۰۱ نفر سکونت دارند). این شاخص برای استان لرستان ۶۲۰۲ محاسبه شده است. بالاترین تراکم مربوط به استان تهران با میزان ۹۶۹۰۱ و کمترین تراکم مربوط به استان سمنان با رقم ۷۰۲ می‌باشد.

تعداد جمعیت، نسبت جنسیتی و بعد خانوار در استان بر

اساس سرشماری نفوس و مسکن ۹۵

مطابق نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۹۵، جمعیت استان ۱۷۶۰۶۴۹ نفر بوده که از این تعداد ۸۹۲۸۸۹ نفر مرد و ۸۶۷۷۶۰ نفر زن می‌باشند.

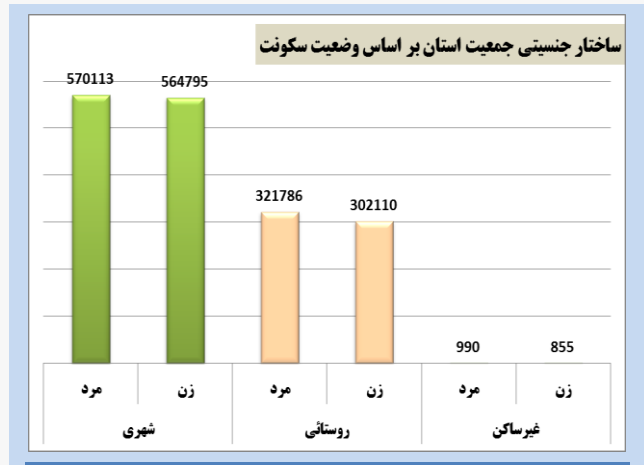
همچنین نسبت جنسیتی در استان ۱۰۳ می‌باشد که با مقدار کشوری برابر است (یعنی به ازای هر ۱۰۰ زن ۱۰۳ مرد در استان وجود دارد).

تعداد کل خانوارهای استان ۵۰۹۰۲۵ خانوار بوده و بعد خانوار در استان ۳٫۵ می‌باشد که در مقایسه با بعد خانوار در کشور که مقدار آن ۳٫۳ می‌باشد بیشتر است. بعد خانوار در مناطق شهری استان ۳٫۴ و در مناطق روستایی ۳٫۶ برآورد شده است.

جمعیت استان بر اساس جنس و وضعیت سکونت

در جدول ذیل می‌توان جمعیت استان را بر اساس جنسیت و وضعیت سکونت مشاهده کرد.

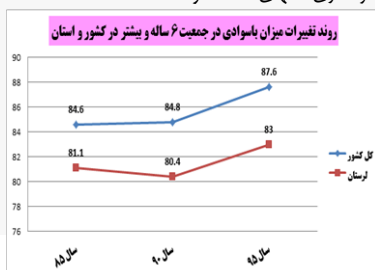
جنسیت		وضعیت سکونت	
جمعیت	جنس	جمعیت	نوع سکونت
۵۷۰۱۱۳	مرد	۱۱۳۴۹۰۸	شهری
۵۶۴۷۹۵	زن		
۳۲۱۷۸۶	مرد	۶۲۳۸۹۶	روستایی
۳۰۲۱۱۰	زن		
۹۹۰	مرد	۱۸۴۵	غیرساکن
۸۵۵	زن		

میزان باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر

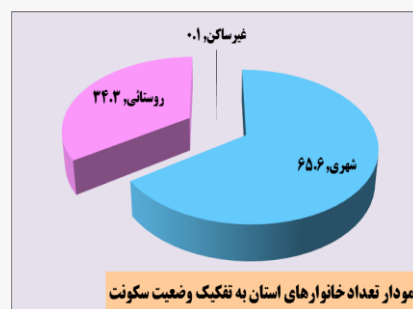
میزان باسوادی در جمعیت شش سال به بالای استان بر اساس سرشماری عمومی اخیر ۸۳ درصد گزارش شده است. این میزان برای کل کشور ۸۷٫۶ بوده است. لازم به ذکر است که کمترین نرخ در این حوزه مربوط به استان سیستان و بلوچستان با ۷۶ درصد و بالاترین نرخ مربوط به استان بوشهر با ۸۹٫۲ بوده است.

میزان و روند تغییر این شاخص در نمودار ذیل به تفکیک استانی و کشوری و بر اساس نتایج حاصله از سه سرشماری سالهای ۸۵، ۹۰ و ۹۵ آمده است.

تعداد خانوارهای استان

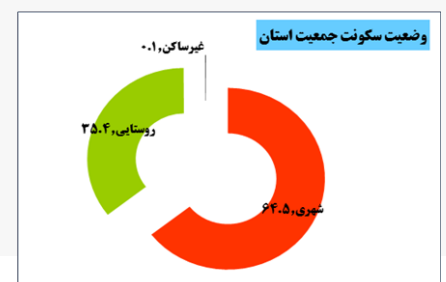
کل خانوارهای استان بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۵۰۹۰۲۵ خانوار بوده که از این تعداد ۳۳۳۹۵۴ خانوار ساکن مناطق شهری، ۱۷۴۵۲۵ خانوار ساکن مناطق روستایی و ۵۴۶ خانوار غیر ساکن هستند.

جمعیت استان بر اساس محل سکونت

از کل جمعیت ۱۷۶۰۶۴۹ نفری استان تعداد ۱۱۳۴۹۰۸ نفر در مناطق شهری و ۶۲۳۸۹۶ نفر در مناطق روستایی و مابقی غیرساکن هستند.

محل سکونت	جمعیت	درصد
شهری	۱۱۳۴۹۰۸	۶۴٫۵
روستایی	۶۲۳۸۹۶	۳۵٫۴
غیرساکن	۱۸۴۵	۰٫۱

جمعیت استان به تفکیک شهرستان

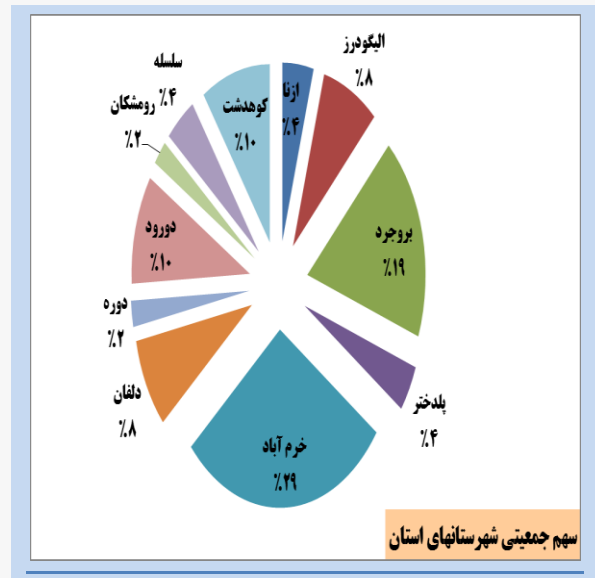
شهرستان	جمعیت بر اساس سرشماری سال ۹۵	جمعیت بر اساس سرشماری سال ۹۰	درصد از جمعیت استان بر اساس سرشماری ۹۵	تغییرات سال ۹۵ نسبت به سال ۹۰
ازنا	۷۴۹۳۶	۷۱۵۸۶	۴٪	۴.۵٪
الیگودرز	۱۳۷۵۳۴	۱۴۰۲۷۵	۸٪	-۲.۰٪
بروجرد	۳۲۶۴۵۲	۳۳۷۶۳۱	۱۹٪	-۳.۴٪
پلدختر	۷۳۷۴۴	۷۵۳۲۷	۴٪	-۱.۲٪
خرم آباد	۵۰۶۴۷۱	۴۸۷۱۶۷	۲۹٪	۳.۸٪
دلفان	۱۴۳۹۷۳	۱۴۴۱۶۱	۸٪	-۱.۰٪
دوره	۴۱۷۵۶	۴۳۲۲۱	۲٪	-۳.۵٪
دورود	۱۷۴۵۰۸	۱۶۲۸۰۰	۱۰٪	۶.۷٪
رومشکان	۳۹۰۵۸	-	۲٪	-
سلسله	۷۵۵۵۹	۷۳۱۵۴	۴٪	۳.۲٪
کوهدشت	۱۶۶۶۵۸	۲۱۸۹۲۱	۱۰٪	-۴.۳٪
کل استان	۱۷۶۰۶۴۹	۱۷۵۴۲۴۳	۱۰۰٪	۰.۴٪

در جدول مقابل مقایسه ای بین جمعیت شهرستانهای استان در سرشماریهای سالهای ۹۰ و ۹۵ صورت گرفته است.

بر اساس این مقایسه ضمن اینکه میزان رشد جمعیت استان در مقایسه با مقدار کشوری کمتر است، جمعیت برخی شهرهای استان در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۰ کاهش داشته که عمده علت آن را می توان بیکاری بالا در استان و مهاجرت به مناطق دیگر به امید یافتن شغل دانست.

ردیفهای قرمز جدول بیانگر تغییرات منفی جمعیتی می باشد. بدین معنی که در فاصله زمانی بین دو سرشماری سالهای ۹۰ و ۹۵ جمعیت شهرستان مربوطه کاهش یافته است.

لازم به یادآوری است علاوه بر مهاجرت، تفکیک شهرستان رومشکان از کوهدشت و ایجاد شهرستان مستقل در کاهش جمعیت این شهرستان موثر بوده است.

خلاصه چند شاخص آماری

✓ از نظر نحوه تصرف ۶۰.۵ درصد از جمعیت کشور در واحدهای مسکونی ملکی عرصه و اعیان و ۳۰.۷ درصد در واحدهای رهنی و استیجاری ساکن هستند.

خانوارهای شهری	ملکی عرصه و اعیان	رهنی / استیجاری	سایر و اظهار نشده
۵۴.۵٪	۳۶.۷٪	۸.۸٪	
۷۹.۲٪	۱۲.۳٪	۸.۸٪	
۶۰.۵٪	۳۰.۷٪	۸.۸٪	

✓ تعداد کل واحدهای خالی مسکونی در کشور ۲۵۸۷۶۰۷ واحد شمارش شده که از این تعداد ۳۵۸۱۰ (۱.۴ درصد) واحد مربوط به استان لرستان است.

✓ بررسی توزیع نسبی خانوارها بر اساس تعداد افراد خانوار نشان می دهد که ۲۸.۵ درصد از خانوارها سه نفره هستند که بیانگر تمایل به تک فرزندی می باشد. همچنین ۲۷.۶ درصد از خانوارها ۴ نفره و ۲۰.۷ درصد نیز ۲ نفره هستند. بر اساس این سرشماری تعداد خانوارهای ۱، ۲ و ۳ نفره نسبت به سرشماری سال ۹۰ افزایش و تعداد خانوارهای ۴ نفره و ۵ نفره و بالاتر کاهش یافته است که این مساله بیانگر گرایش جامعه به سمت خانوارهای کم جمعیت می باشد.

✓ در حال حاضر حدود ۴۴.۸ درصد از جمعیت کشور در گروه سنی ۳۰-۶۴ سال و ۲۵.۱ درصد در گروه سنی ۱۵-۲۹ سال قرار دارند. لذا به نظر می رسد در سالهای آتی با افزایش قابل ملاحظه جمعیت در گروه سنی ۳۰-۶۴ سال مواجه باشیم که هشدار پیر شدن جمعیت کشور می باشد.